

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1992-1993 (*)

18 NOVEMBER 1992

HERZIENING VAN DE GRONDWET

Herziening van artikel 65 van de Grondwet

VOORSTEL VAN DE HEER GRAFE

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het voorstel tot herziening van artikel 65 van de Grondwet past in het geheel van de voorstellen tot vervollediging van de federale staatsstructuur.

Overeenkomstig de Verklaring tot herziening van de Grondwet van 17 oktober 1991 wordt voorgesteld een nieuw lid aan artikel 65 van de Grondwet toe te voegen.

Deze herziening van artikel 65 van de Grondwet heeft een dubbel doel. Ten eerste wordt het totaal aantal federale ministers beperkt tot vijftien, de Eerste Minister inbegrepen.

Ten tweede, voeren de tweede en derde zin de constructieve motie van wantrouwen in het Belgische federale staatsbestel in. Het is geïnspireerd op het Duitse systeem (zie artikel 67 van de Duitse Grondwet), waarop trouwens ook de constructieve motie van wantrouwen van toepassing op het niveau van de gemeenschappen en de gewesten (zie artikel 71 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen) is geïnspireerd. Samen met de constructieve motie van wantrouwen, wordt,

(*) Tweede zitting van de 48e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1992-1993 (*)

18 NOVEMBRE 1992

REVISION DE LA CONSTITUTION

Révision de l'article 65 de la Constitution

PROPOSITION DE M. GRAFE

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La proposition de révision de l'article 65 de la Constitution s'inscrit dans l'ensemble des propositions visant à achever la structure fédérale de l'Etat.

Conformément à la déclaration de révision de la Constitution du 17 octobre 1991, il est proposé d'ajouter un nouvel alinéa à l'article 65 de la Constitution.

Cette révision de l'article 65 de la Constitution poursuit deux objectifs. Tout d'abord, le nombre de Ministres fédéraux est limité à quinze au plus, le Premier Ministre y compris.

En deuxième lieu, les deuxième et troisième phrases introduisent dans le système fédéral belge la motion de méfiance constructive. Cela s'inspire du système allemand (voir article 67 de la Constitution allemande), dont s'inspire d'ailleurs également la motion de méfiance applicable au niveau des communautés et des régions (voir article 71 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles). Est instauré en même temps que la motion de méfiance constructive, ce qu'on pourrait appeler « le rejet cons-

(*) Deuxième session de la 48e législature.

wat kan genoemd worden, de « constructieve verwerping van een motie van vertrouwen » ingevoerd, aangezien het aannemen van een motie van wantrouwen en het verwerpen van een motie van vertrouwen, in termen van politieke controle op de Regering, op hetzelfde neerkomen. Dit voorstel betreffende de constructieve motie van wantrouwen en de « constructieve verwerping van een motie van vertrouwen » vormt een onverbrekelijk geheel met het voorstel tot herziening van artikel 71 van de Grondwet waarin het recht van de Koning om de Kamers te ontbinden, eveneens naar het Duitse model, beperkt wordt.

De constructieve motie van wantrouwen en de « constructieve verwerping van een motie van vertrouwen » zijn het middel bij uitstek van de politieke controle op de Regering. Aangezien de politieke controle op de Regering, in het raam van de hervorming van het tweekamerstelsel, exclusief toekomt aan de Kamer van volksvertegenwoordigers (zie de toelichting bij het voorstel tot herziening van artikel 26 van de Grondwet), is het ook alleen deze Wetgevende Kamer die een constructieve motie van wantrouwen kan aannemen. Zij kan een constructieve motie van wantrouwen slechts aannemen of een motie van vertrouwen op constructieve wijze slechts verwerpen dan bij volstreekte meerderheid van haar leden. Bovendien kan, overeenkomstig het voorgestelde artikel 71, tweede lid, van de Grondwet, over de constructieve motie van wantrouwen slechts worden gestemd dan na verloop van achtenveertig uur.

In een constructieve motie van wantrouwen wordt een opvolger voor de Eerste Minister voor benoeming aan de Koning voorgedragen. De « constructieve verwerping van een motie van vertrouwen » bestaat erin dat de Kamer van volksvertegenwoordigers binnen drie dagen na het verwerpen van een motie van vertrouwen een opvolger voor de Eerste Minister voor benoeming aan de Koning voordraagt.

Alleen wanneer zij een constructieve motie van wantrouwen aanneemt of een motie van vertrouwen op constructieve wijze verwerpt kan de Kamer van volksvertegenwoordigers de Regering verplichten haar ontslag aan de Koning aan te bieden. Een gewone motie van wantrouwen of het eenvoudig verwerpen van een motie van vertrouwen volstaan niet. In het geval dat de Kamer van volksvertegenwoordiger een constructieve motie van wantrouwen aanneemt of op constructieve wijze een motie van vertrouwen verwerpt, is de Koning verplicht het ontslag van de Regering te aanvaarden en de door de Kamer van volksvertegenwoordigers voorgedragen opvolger tot Eerste Minister te benoemen en deze belasten met de vorming van een nieuwe Regering. De Kamer van volksvertegenwoordigers kan als opvolger voor de Eerste Minister ook de in functie zijnde Eerste Minister voordragen.

tructif d'une motion de confiance », puisqu'en termes de contrôle politique sur le Gouvernement, l'adoption d'une motion de méfiance et le rejet d'une motion de confiance mènent au même résultat. Cette proposition relative à la motion de méfiance constructive et au « rejet constructif d'une motion de confiance » forme un ensemble indissociable avec la proposition de révision de l'article 71 la Constitution selon laquelle le pouvoir du Roi de dissoudre les Chambres est limité, également à l'instar du modèle allemand.

La motion de méfiance constructive et le « rejet constructif d'une motion de confiance » sont les moyens par excellence pour exercer un contrôle politique sur le Gouvernement. Etant donné que le contrôle politique du Gouvernement revient, dans le cadre de la réforme du bicaméralisme, exclusivement à la Chambre des représentants (voir les développements joints à la proposition de révision de l'article 26 de la Constitution), seule cette Chambre législative peut adopter une motion de méfiance constructive. Elle ne peut adopter une motion de méfiance constructive ou rejeter de manière constructive une motion de confiance qu'à la majorité absolue de ses membres. De plus, conformément à l'article 71, deuxième alinéa, proposé, la motion de méfiance constructive ne peut être votée qu'après 48 heures.

Dans une motion de méfiance constructive, un successeur au Premier Ministre est présenté à la nomination par le Roi. Le « rejet constructif d'une motion de confiance » suppose que dans les trois jours du rejet d'une motion de confiance, la Chambre des représentants présente un successeur au Premier Ministre à la nomination du Roi.

C'est seulement si elle adopte une motion de méfiance constructive ou si elle rejette de manière constructive une motion de confiance, que la Chambre des représentants peut obliger le Gouvernement à présenter sa démission au Roi. Une motion ordinaire de méfiance ou un simple rejet d'une motion de confiance ne suffisent pas. Dans l'hypothèse où la Chambre des représentants adopte une motion de méfiance constructive ou rejette de manière constructive une motion de confiance, le Roi accepte la démission du Gouvernement et nomme en qualité de Premier Ministre le successeur présenté par la Chambre des représentants. Celui-ci est chargé de former un nouveau Gouvernement. La Chambre des représentants peut présenter le Premier Ministre en fonction comme successeur du Premier Ministre.

De onmiddellijke inwerkingtreding van het voorgestelde nieuwe lid van artikel 65 van de Grondwet stelt geen probleem.

*
* *

VOORSTEL

Enig artikel

In artikel 65 van de Grondwet wordt een nieuw lid toegevoegd, luidend als volgt :

« De Ministerraad telt ten hoogste vijftien leden. De Regering biedt haar ontslag aan de Koning aan wanneer de Kamer van volksvertegenwoordigers, bij volstreekte meerderheid van haar leden een motie van wantrouwen aanneemt die een opvolger voor de Eerste Minister voor benoeming aan de Koning voordraagt, of een opvolger voor de Eerste Minister voor benoeming aan de Koning voordraagt binnen drie dagen na het verwerpen van een motie van vertrouwen. De Koning geeft gevolg aan deze voordracht. ».

10 november 1992.

L'entrée en vigueur immédiate du nouvel alinéa proposé de l'article 65 de la Constitution ne pose aucun problème.

J.-P. GRAFE

*
* *

PROPOSITION

Article unique

A l'article 65 de la Constitution est inséré un nouvel alinéa, libellé comme suit :

« Le Conseil des Ministres compte quinze membres au plus. Le Gouvernement remet sa démission au Roi si la Chambre des représentants, à la majorité absolue de ses membres, adopte une motion de méfiance proposant au Roi la nomination d'un successeur au Premier Ministre, ou propose au Roi la nomination d'un successeur au Premier Ministre dans les trois jours du rejet d'une motion de confiance. Le Roi donne suite à cette proposition. ».

10 novembre 1992.

J.-P. GRAFE
P. BREYNE
Ph. BUSQUIN
J. VANDE LANOTTE
F. VANDENBROUCKE